

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XII Reus, Diumenge 5 de Setembre de 1897

Núm. 3360

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. Ptas. 3.50
En provincias trimestre. 10.00
Extranjer y Ultramar 12.00
Anuets, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals
librerías d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

Farmacia Serra

La que paga més contribució de la provincia
FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT
Arrabal Santa Anna, número 80, prop á la plassa de Catalunya

MALALTS DELS ULLS

Lo **DOCTOR BIADA**, oculista del Hospital del S. C. de Barcelona, ex-
quefe de clinica y ab titol de las universitats de Berlin y Wurzburg, ex-ajudant
dels Drs. Wecker y Landolt de Paris.

Reb en CONSULTA á Reus, tots los diumenges y dilluns de 9 á 12 y de 4 á 5.
Arrabal alt de Jesús, 38, sobre 'l Correu.

Los demés dias á Barcelona, Claris, 44, cantonada á la Gran Via, de 11 á una
y de 4 á 5.

CREMA LÁCTEA ROMEU

Reproductora de la llet

aprobada per la M. Il·tre. Academia Médica Farmacéutica
de Barcelona.

Eficacement recomenada pera augmentar la llet á las Mares de familia, en cuants cas-
sos s' hagi retirat per disgust, fluxetat, etc. Ab son ús, tota mare pot criar á sos
fills durant lo temps de la lactancia.

Dipòsit: Farmacia de A. SERRA, Arrabal de Sta. Anna, 80

REUS

SECCIÓ DOCTRINAL

La instrucció moderna y el Regionalisme

(Acabament)

Peró aqueixa doctrina de pau y germanó, no podém esperar que la prediquin els estats europeus, y menys encara aqueixos dias d' espasmes polítics, de cabalas infernals, de concupiscencias y de perills sociològics, en que l' esperit no està tranquil, y suran en el medi ambient que 'ns rodeja xardorosas glopadas de vergonya, que encenen el cervell... Aixó debém ferho nosaltres, els homes de casa nostra, poch á poquet, pás á pás, entrant per la porta estreta y no per la finestra ample, concretantnos á estudiar la regió ahont s' ha engronxat nostre bressol, ahont s' ens engolirà el sepulcre golafré, pera barrejar nostres ossos ab altres ossos estimats. El mon es gran, molt gran, massa per la curta vida del home no tenint temps d' estudiarlo, d' analitzar-lo; estudiém nostre país, engraixém la terra y plantém com á bons pagesos la llevor de la instrucció y de la educació, tal com nosaltres les enteném y las sentim. Procurém que nostres fills quan sigan homes, quan se vegin obligats á pendrer lloch en la eterna batalla del pá de cada dia, siguin homes robustos de cor y de cervell, ben equilibrats per una instrucció sòlida, y ben compendiada, homes que puguin rascar en un plat de balansa el seu cor y en l' altre son cervell, sense que aqueixos perdin la posició en que simbolisen la justícia suprema. Per lograrho en que simbolisen la justícia suprema. Per lograrho aixís, ferém que la seva educació moral siga més humana que divina, que sentin vibrar en ells entranyes un sentiment d' humanitari altruisme, y procurarem

que sápigam d' una manera clara y evident lo que sigan y lo que valgan á fi de que estiguin orgullosos del seu destí, qualsevol que sia el lloch que 'ls hi corresponga en la inmensa maquinaria de la Civilisació.

Y com he dit avans, devém comensar per la porta, y en un cercol d' acció reduhit; la porta á Catalunya es la llengua catalana.

No temeu are, senyors que vagi á presentarvos un programa separatista, ni tant sols autonomista; res d' aixó, sè de sobras que 'm trovo en una càtedra lliure, oberta á tots els criteris y á totes las ideas, y per lo mateix se també, que no puch fer doctrina en cap sentit. Me limitaré donchs, senyors, á continuar explicantvos la meua manera de pensar y de sentir, parlantvos clà y català com fins are.

Deu anys de pràctica en la ensenyansa de noys, á pesar de que encare vaig pujant la escala de la vida, y bull en mas venas la sanch xardorosa de la primera bullida de la joventut; deu anys de pràctica, com vos deya, m' ha fet veure moltes coses, y entre elles la de que les primeres lletres, deuen ensenyarse en la llengua que s' ha begut ab la llet materna; partint, donchs d' aqueixa convicció, crech ingenuament necessari l' ús del català en las escolars primarias, y crech encare més, que aqueixa deu ser la base fonamental de la instrucció moderna. Jo, y tots els que á la ensenyansa venim dedicantnos, ens havém vist obligats més d' una vegada, á valernos de ta llengua catalana, pera fer compendrer als noys moltes coses, que en castellà no eran compresas, per la ignorancia absoluta de la llengua.

Y no cal anar tant llony. Tots nosaltres tenim encare clavats en nostra retina com si fossin coses d' ahir, aquells tristos jorns de nostra infantesa riolera, en que la mare 'ns rebatjà suauement de sa falda, y ens arrabassaren d' ella pera darnos á un lloch tancat per quatre parets, lloch que nosaltres preniám per una

presó imaginari, plens els murs d' objectes misteriosos, quin us no coneixiam y quina existencia, ni res motament somiavam. Era la escola; el lloch ahont ens prometían fernes assaborir la rica mel de la instrucció, mes ¡ay! que aqueixa mel als primers glops, fou ben amarga. Una llengua estranya vibrá en nostres orelles, llengua totalment diferenta de la que haviam fet servir pera barbotejar els primers mots del Salm etern de la vida? Y ens mostraren unas lletres grosses y negras com mals esperits, y després uns llibres que ab prou feynas compreniam perque tot, tot estava fet en aquella misteriosa llengua tant falaguera al oído com la música italiana, més dura y refractaria al nostre enteniment encare verge. Si un condeixible hi havia entre nosaltres que hagués lograt la sort de naixer en la honrada terra de Castella, quina rancunia 'ns feya al veurer que si assimilaba las lliçons ab doble facilidad. Es clar, ell ho entenia tot, tot; semblava mentada tida que tant petit com nosaltres, modulés ab tanta gracia la llengua castellana. Y aixís ens anarem instruint, á mitjas. El mestre no 'ns semblava pas un pare, ni un amic, era un home de ferro, revestit d' una túnica de castellá, tant antipática per nostra edat com la hupa, y sortiren de la escola, pera enfonsarnos en els tallers, en las fábricas, en las aulas, desconozent la llengua catalana, y malmament sense pietat la llengua castellana.

Y no ha acabat, ni porta encare camí d' acabar-se aqueix suplici infantil, tant perjudicial á la instrucció dels noys de Catalunya, de Basconia, de Valencia y de Galicia tenen que passar als ulls de tot el mon, per eixas forcas caudinas, y aixó succeeix á Espanya, sense que 'ls partits que s' diuen adelantats s' hi ficin sense que las nacions que tannto incens creman á la cultura del home, s' preocupin de posarhi esmena.

Jo crech urgent á tot serho l' ús del idioma de cada regió en la instrucció primaria, dintre la regió mateixa, pera fer al noy mes atractiva la ensenyansa, y fins crech que las autoritats democráticas de nostres dias, deurían ferho aixís. No es, oh no, senyors que jo tracti d' esborrar de la instrucció la llengua que s' ens dona com oficial, l' accepto, es més, la crech necessaria per las relacions exteriors del comerç, per los interiors de la nació espanyola; mes penso que deu ser ensenyada obligatoriament com á llengua de relació nacional, de cap manera imposantla en totes las escolars, en totes las aulas esborrant envejament las demés llenguas espanyolas. Els privilegis son sempre honoreros y sembran la enveja y el despit. Aixís lograríam que coneguessin dos llenguas els noys al sortir de las escolars, mentres que are no 'n coneixen cap.

Tal com are s' dona la ensenyansa á Espanya, sembla que no hi hagi més llengua que la de Castella, las demés son tingudas per dialectes que s' acaban de perdre; res, si aviat no s' parlarán ni en familia. Els que aixó cregan son uns il·lusos; á Espanya y Extranjer floreixen las literaturas regionals ab tot l' esplendor de son millor temps, y per l' espay sens límits de la fama universal brillen las irridiaccions nascudas en llenguas, potser vejades y escarnides que pagan el perseguitment de que son víctimas; tornant bé per mal, omplint de gloria á sos mateixos detractors.

La instrucció moderna está avay en caré en infusió. La llibertat s' va estenent per tot el mon com la llum d' un nou Sol, llum que arriba als més fondos recòns del servell del home, y á la claror hermosa de aqueixa llum, apareixen las coses del mon tal com son en sa essencia, no tal com volén que sigan, els que began desesperadament pera adquirir un lloch autoritari.

ARTS Y LLETRAS

Fragments del Tractat d' Ethica de Sant Basili
(DE LA COLECCIO DE CLASSICS GRECS D' EN BANDON)

Al home superb

Tú t'enorgulleixes de les riqueses i t'esveneixes de ta niçaga, et ventes de ta patria i de la boniquesa del teu cos, i dels honors que tot-hom te fá,—pero no sabs qu'ets mortal, qu'ets de terra fet i a la terra tornarás?—Considera als posats davant teu com semblant a tu.

¿Ont sont els trastornadors de la política, els oradors invencibles, els conductors d'axercits, els satrapes i tirans, ont sont? ¿no sont tot cendra? no sont uns quants ossos l'unic record que d'ells en resta?

Guaita les tombes, a veure si pots distingir lo servo del déspota, lo pobre del ric.... jutje si força tens, qui es l'esclau, qui l'rei; qui l'feble, qui l'fort; qui l'guapo, qui l'lleig. Enrecordat de Natura i no tindrás orgull mai més.

Les riqueses causa de molts mals

Perqué t'encisa tant l'or? per esvenit pugué ningú afegir-se un sol die a la seva vida? de qui la mort fugí per la riquesa? de qui per la grandesa la malaltia s'allunyá.

Fins a quand joh riquesa! serás fonament de la guerra, i s'esmolant les espases i ls parents desconixerán llur llinatge i els germans es mirarant am rabia sanguinaria els uns contra els als altres? qui és lo pare de la mentida? qui l'obrer de la falsificació? qui engendrá l'perjuri? no fou la riquesa, la massa amor vers ella? joh! homes, perquè sufriu? qui d'entre vosaltres desgabellá les vostres coses, qui posá la mentida entre vosaltres? perquè les riqueses no foren donades com dolls de malvestats sinó per deslliurança del anima, mai com planter de malhaurança.

(Traduit del grec per M. V.)

Reus, Setembre, 97.

CRONICA REGIONAL

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS
del dia 4 de Setembre de 1897

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d'observació	BAROMETRE aneroides	GRAU d'humiditat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSER. particular
9 m.	757	83		73	Ras	
3 t.	760	53				

HORAS d'observació	TEMPERATURAS			VENTS direccio	NUVOLS	
	Maxima	Minim.	Term. tipo		classe	can
9 m.	Sol. 35	15	16	O.		0/3
3 t.	Sombra 24		22	O.	Cumul.	

L'atentat de Barcelona

Ahir sorprengué á tota la ciutat la noticia de que l'quefe de la policia judicial Sr. Portas havia sigut víctima d'un atentat anarquista. Lo poble, apesar de la gravetat del succés no produhi tota la sorpresa que hauria de produhir un atentat d'aquesta naturalesa, puig estém atravessant una época de verdader terror y l'públic sembla que estiga ja preparat á rebre las mes estupendas noticias. La lluyta social está ja desencadenada, las passions no regoneixen fré, ni la religió, ni ls debers humans bastan ja á contenir ditas passions, y aquest fi de sigle sembla está destinat á passar á la historia ab lletres de sanch.

Las guerras y revolucions d'altres temps han cedit la plassa als atentats individuals, las armas se dirigeixen sols contra las autoritats, contra las personas que personifican las lleys y l'govern del estat. Es precis que aixó acabi, ho havém dit y ho repetim y ho repetirém una y cent vegadas, es precis que tots contribuim á aplacar los odis, y que las autoritats, los governants, los fideis cumplidors de las lleys, no s'hagin de veure amenassats per l'arma homicida del enemich desconegut que l'espera de tras cantó. Molt pot ferhi l'poble, molt pot ferhi l'govern en aqueixa tasca de pacificació social, en aqueixa santa tasca preuada vint sigles há per lo més gran dels homes, per Jesucrist.

Heus aquí lo que diu La Vanguardia de Barcelona referent al atentat d'ahir, en quant á sas tristes consecuencias.

«Los ferits.—Apart los sustos y desmayos d' algu-

nas senyoras, no tenim mes noticias que de tres ferits, los senyors Portas y Teixidor y l'referit mosso de la cervecería, tots los quals foren portats en cotxe á las casas de socorro del carrer de Barbará y del carrer de Ponent.

Lo Sr. Portas fou curat en la casa de socorro del carrer de Barbará, per lo doctor Esteve, de dos feridas per arma de foch en la mamella dreta, no penetrants.

Lo pronóstich es reservat. Se calcula que la bala ha caigut; y s'funda aquest càlcul en que ha sigut trobada una bala en terra del cuarto de cura.

Lo Sr. Teixidó, subjefe de la policia judicial, fou curat també per lo doctor Esteve d'una ferida per arma de foch en la regió escapular dreta, no penetrant. Pronóstich reservat.

Lo mosso de la cervecería Munich s'anomena Ramón Font y Felip, es natural de Tàrraga, casat, 33 anys, viu carrer de la Cera, núm. 10.

En lo moment de ser ferit estava servint en las taules situadas en lo carrer.

Fou portat en un cotxe á la casa de socorro del carrer de Ponent, y allí fou curat de primera intenció per lo doctor Igual, d'una ferida per arma de foch que li atravessaba casi completament la cama dreta en son terci mitj.

Lo doctor Igual estragué immediatament lo proyectil de la ferida.

La ferida es de pronóstich reservat.

Los tres ferits foren conduhits després de curats á son respectiv domicili.

L'agressor.—No coneixém oficialment lo nom y circunstancias del agresor; pero, segons la versió que hem seguit pera l'relato anterior, s'anomena R. S., es fill d'un republicá conegut y ha sigut objecte d'investigacions judiciales y de processos per fets anteriors relacionats ab l'ordre públic.

Afegeix la versió que l'mateix agressor al ser interrogat en los primers moments per las autoritats que acudiren, mostrá gran empenyo per afirmar que no era anarquista, y que son atentat era de motius individuals, y obehia al desitj de venjarse, per haver sigut objecte de expatriació á Fransa, com consecuencia d'haversel suposat complicat en la trobada de proclamas revolucionarias.

L'agressor estigué detingut en lo punt en que fou prés y custodiat per jefes y agents de seguritat, municipals y serenos fins prop de las dos del matí, hora en que fou conduhit en cotxe al Govern civil, manillat y en companyia del Sr. Plantada, y custodiat per tres parellas de la guardia civil de á caball.

Tenim l'immensa satisfacció d'anunciar al públic que s'está organisant una societat artística y literaria en nostra ciutat, Sembla que s'vol procurar que dins d'ella pugan agruparse tots los elements artístichs ab que conta Reus, que pochs senyals de vida donan, per estar molt dividits y desorganizados, un cop agrupats en fraternal germanor constituirán un element importantíssim que ha de posar en lo lloch que s'mereix la ciutat de Reus, venint á continuar la ja llarga y famosa historia de sas gloriosas tradicions.

Per avuy no dirém res més, reservantnos per dintre pochs dias lo donar mes detalls y á cridar una reunió á los ayments del art á fi de posar en vias de fet l'iniiciat projecte.

L'Alcaldia de nostra ciutat ha rebut un ofici del Governador civil, interessantli li remeti una llista de las publicacions que veuen la llum pública en aquest ciutat, ab lo nom del seus respectius directores y l'character polítich de la publicació.

Suposém que l'ordre hárra sigut general, y que ve motivada per l'últim atentat de Barcelona. També entre ls periodistas pacífichs hi ha anarquistas?

En lo próxim número publicarem un magistral article de nostre amich l' eminent escriptor catalá en Santiago Russinyol, sobre 'ls bàrbres successos de Tarragona en la cuestió del Certamen coral.

Lo Sr. Russinyol posa en lo lloch que s'mereixen als fells defensors de Santa Rutina á cop de pedra.

Dintre pochs dias veurá la llum la cansó popular «Los Segadors», harmonizada per Enrich Morera.

Dita cansó es la més patriótica de todas las cansons catalanas, tant, que sembla s'ha convingut en adoptar-la per himne nacional catalá.

Se troba en aquesta ciutat nostre bon amich En Alvar Bielza y Romero, enginyer quefe de la provincia de Logroño,

Li donem la benvinguda y li desitjém felis estada entre sos bons amichs.

Els cataquisadors, els profetas, ja no tenen res que fer entre nosaltres.

Avuy las vias férreas uneixen els confins més allunyats del mon per la naturalesa; á mida que 'ls medis de locomoció van fense mes ràpits, el mor s'empetiteix, las quatre rasses hamapas s'aixecan de puntetas pera no perdre de vista al més petit moviment d'Europa, la paraula del home s'fa sentir d'un á altre hemisferi, la imprenta ab sas millons de llenguas difundeix la instrucció y el progrés, tots pobles de la terra s'coneixen, es tractan y s'estiman. Las arts plásticas ensenya á uns y altres sas respectivas fesomias físicas, las obras dels sabis humanistas, posan de relleu sa fisonomia moral, y á pesar dels grans estats avuy constituits, l'home somia un' altre divisió de territoris costosa un sacrifici á la humanitat.

Els que á la instrucció ens dediquém, som els que devém predicar aqueixa santa creuhada, pera deslliurar cada hu á la mida de las sevas forsas, el cervell de nostres germans, de todas las barreras de tots els obstacles, de todas obsesions.

Pel bé de la instrucció mateixa, aqueixa deu donarse en la llengua de bressol á fi de que 'ls deixebles compreguin clarament lo que se 'ls hi ensenyi, y simultaneament ab aqueixa ensenyansa deu donarse la del idioma nacional.

Aqueixa deu esser á mon juhi lo basament de la instrucció moderna, res d'ideyas gastadas, res de motllos vells y mesquins, res de odis de rassa y de patria; molt amor á la regió, molt amor al estat, molt amor al mon en pes!

Si aixís sigués en tot el mon, veuriam desferse com un castell de cartas aqueixas esgarriofosas grans potencias que tenen la pau assentada demunt d'una piràmide de canóns, veuriam tornar al treball els brassos que avuy s'entumeixen aguántant els fusells sempre á punt de disparar, veuriam abaixarse la frontera pera donar ample pas als pobles, que ben soldats de las mans per l'intent de germanó sembrat en son cor pel regionalisme modern, anirian alegrement á la conquista del Progrés, no com ere, que hi van junyits com á bous als carrós dels centralismes gastats y corruptuts.

Els que creguin qu'es irrealizable dediquinse á llegir el catecisme ó doctrina cristiana, y veurán com la religió per difundirse més fa en un mateix llibre us de las dos llenguas; no tenen mes que girar els ulls á la dichosa república de Suissa, ella també nos donará la resposta.

Allí s'respectan mútuament las creencias y els idiomas y per amor á la regió y al estat, veuriam com els minyóns coneixen perfectament las llenguas de la nació, sense que cap lley els hi obligui.

¡Ditxosa Suissa! Desde aqueix recó de mon, petonejat per las escumosas onadas del Mediterrá, jo t'saludo coralment, tú has sapigut formar una nació agrupant las regions amorosamente sota la bandera de la teva independéncia, tu has concedit els drets individuals, els honors que s'mereixen, tu has enllasat los fills pels sentiments del cor, tu has fet de la rahó natural el teu Evangelh, y ni l'esclusivisme de capital has donat á una ciutat sola. La teva instrucció, la teva educació está basada en el regionalisme mes generós, y així floreix y fructifica la pau en tas comarcas. Ensenyali, ensenyali á la vella Europa que ve á referse de sas malalties, reposant en tas afraus, que escala las nevadas crestas de las montanyas gegantescas, que crutsa los mars de gel per l'imens teixit de tas vias férreas, ensenyali que lo mes hermós de tú, no es ni las afraus imponentas, ni ls boscos centenaris de pins y d'abets, ni las planuras verdejantas, com inmensas alfombres, ni tas casás artísticas y cómodas, si no l'teu régimen polítich de pau y germanó.

Jo t'saludo, sí, desde aqueixa feynera Catalunya qu'es el cervell d'Espanya, desde aqueixa Barcelona que paga la décima part dels tributs de la nació, jo t'saludo rodejat d'un esbart d'obrer generosos que mantenen ab el seu esforç un establiment d'ensenyansa, ficosos els ulls en el porvenir del mon, en els progressos de la humanitat, jo t'saludo de tot cor y al ferho, ho faig en la llengua de ma familia, de mon terrer, ab la llengua que so aprés á pensar y á sentir y á estimar.

Pobles de la terra que teniu ideals superiors, despartenvos al toch de somatent de nostras conciencias lliures, despartenvos pera demanar tots á la una vosstras lligitimas, avans de que una glopada de fum ofegui la veu en vosstras golas, ó un retrocés vergonyós esborri per sempre mes el esplendent camí obert fins avuy per la Civilisació que tanta sanch ens costa.

He dit.

MANEL MARINEL-LO.

Acabadas las vacaciones, han obert sas portas totas las escolass públicas de noys y noyas d' aquesta ciutat, a escepció de la que dirigeix D.ª Catarina Ferrer.

Com lo cas no es nou, ja que, segons nos manifestan, en anys anteriors ha seguit idéntica conducta, preguém a la gelosa Junta local de primera ensenyansa que no permeti que 's repeteixi enguany tan escandalós abús y que fassi posar immediatament al front de sa escola a la senyora Ferrer, qui desde 'l primer de Septiembre está faltant ab tot descaro a la llei.

Hem sigut atentament convidats per D. Lluís Quer, president del «Centro de Lectura», pera assistir al concert vocal e instrumental que tindrà en la nit d' avuy a dos cuarts de deu en los jardins de la mateixa.

La Junta de Govern de la recreativa societat «El Alba» ha acordat admetre socis durant tot lo mes actual sense pagar dret d' entrada.

Es gran lo descuyt de neteja, en que 's troban molts carrers d' aquesta població; entre altres ahir en lo carrer del Camí de Misericordia, a més de molta brossa hi havia un gat mort que exhalava molt ofensiva pudor precisament, en dia y hora en que era molt concorregut per la gent que anava a la hermita de Misericordia a sentir la tradicional Salve. Ho posém en coneixement de qui hi pugui y degui posar lo corresponent correctiu.

Trobantse de pas en aquesta ciutat la distingida artista mezzo soprano Sr.ª D.ª Felissa Francés pendrà part en lo concert que tindrà lloch aquesta nit en lo «Centro de Lectura» cantant las següents pessas: «Música prohibida», melodia de Gastaion; «Los ojos negros», cansó espanyola de Alvarez; «Estasis», vals de Arditi; «La Partida», cansó espanyola de Alvarez.

La societat «Juventud Reusense» ens participa que avuy torna a rependre sa tasca la secció dramática que de temps te organizada y que tants bons recorts ha deixat entre 'ls aficionats a deleytarse contemplant l' art dramátich.

Per la inauguració de temporada se posará en escena lo drama castellá en dos actes titulat «Por la marina española». Després de la representació tindrà lloch un escullit ball, lo qual será amenisat per la acreditada banda d' aquella societat.

Molta concurrència li desitjém per la actual temporada, y 'ls fem present que veuriam ab gust proccressin posar en escena obras del bon repertori catalá, ab lo qual se rendiria un just tribut a nostre art y a nostres dramaturchs.

Lo programa del concert que tindrà lloch avuy diumenge 5 del actual comensant a dos cuarts de deu de la nit en los jardins de la societat «Centro de Lectura» y en lo que hi pendrà part lo llorejat «Orfeón Reusense» y l' aplaudit quinteto compost dels senyors Cogul, Guinart, Codina, Planás y Camprubí, es lo següent:

- «La Africana», fantasia, (Meyerbeer) per lo quinteto.
- «Pepita», (Muller) per l' orfeó.
- «Lucia di Lammermoor», concertant, (Donizetti) per lo quinteto.
- «La Mitjdiada», (Góiz) per l' orfeó, a petició de varis socis.
- Fantasía sobre motius de la ópera «Carmen» (Bizet) per lo quinteto.
- «De Catalunya a Aragón», jota, (Mateu) per l' orfeó.
- «Cavallería Rusticana», (Mascagni) per lo quinteto.
- «Les Chanteurs du bois», walsos, (Farbach) per lo quinteto.

Lo recaudat en lo dia d' ahir en la Administració de Consums per diferents especies, puja la cantitat de pessetas 805'15.

Correspondencia particular de «Lo Somatent»

Barcelona 4 de Setembre de 1897.

Senyor Director.

Benvolgut company: Hora fora ja de que tots queuts apreciém y respectém las lletres patrias fassém alguna cosa en aclarir aquest misteriós assumptió del nostre millor poeta Mossen Jacinto Verdagué.

D' algun temps en aquesta part, publica novament en las columnas de «La Publicidad» una altra serie de cartas, que francament, de ser cert lo que n ellas es-carta, no sembla altra cosa sino que siguém en aquell odiós temps del «Sent ofici».

Diu nostre mestre Mossen Cinto, en un párrafo de sa carta X:

«No podentme posar lo peu al coll moralment, marcantme ab algun estigma de maldat, me li posan materialment, trayentme 'ls medis de subsistencia, estranyentme 'l corbatí, punyintme y atormentantme. No podent ferme perdre la salut y la fama voldrian ferme perdre la paciencia y la serenitat, per si poguessen, ab una empena ferme rodolar al fons del abisme.»

Poch enterat estich d' aquest assumptió per lo motiu de que Mossen Cinto, s' ha valgut sempre de diaris que no son llegits, més per lo que se m' ha dit trobo molt estrany que 'ls que son calumniats per nostre poeta, no surtin en defensa propia, y aixís lo públich veuria en quina part está la rahó y d' aquest modo no hi hauria motiu de que se 'ls hi apliqui l' adagi castellá de «quien calla otorga» y s' acabaria aquest assumptió, que molt bé diu nostre company lo periódich «Barcelona Cómica» que es una vergonya nacional.

Dintre pochos días, será posada a la venda la cansó popular catalana «Los Segadores», armonisada per nostre amic lo reputat mestre en Enrich Morera. Lo dibuix de las cobertas es degut al llapis del inteligent pintor Sr. Utrillo.

La policia continúa detenint subjectes extrangers indocumentats, que a Barcelona n' hi ha de sobra y alguns d' ells han sigut expulsats de sas respectivas nacions y altres que son reclamats per los tribunals.

En lo Saló Parés, de molt temps que no ha suferit variació en los cuadros exposats.

Está cridant l' atenció las quatre acuarelas que representan las quatre estaciones del any, degudas al pinzell de nostre inolvidable reusenoh y reputat pintor en Joseph Llovera.

Lo Circol Artístich está organisant una exposició de Bellas Arts que se celebrará en aqueix mateix local y que segons noticias, será una de las més notables que ha celebrat aquest important Circol.

Las festas projectadas per la vinenta vuytada de la Mercé son, entre altres, funcions religioas, reparto de premis als alumnos de las escolass municipals en lo Palau de Bellas Arts, un festival infantil en lo Parch, reparto de bonos als pobres, la recepció en las Casas Consistorials en obsequi a las asociaciones, entitats y personas importants dels pobles agregats, colocació de la primera pedra dels monuments a Rius y Taulet y a en Frederich Soler, carreras de velocipedos, regatas y festas marítimas, festivals y corals, una manifestació de corinyo y entusiasme als exércits que lluyten en las dos guerras colonials per la integritat de la patria y disparo de quatre castells de fochs artificials, iluminacions generals y altres festejos.

Lo dibuix de las barracas ó paradas de las firas, ha sigut encarregat al inteligent dibuixant Sr. Pellicer, cuol dibuix s' utilizará també per las moltas firas que se celebran durant l' any, en moltas y diferents barriadas de Barcelona.

En lo Fronton Condal, ja fa temps que 'ls partits que hi tenen lloch, son desastrosos y sens despertar l' entusiasme del públich que hi assisteix, que a no ser per l' ambició del joch, deixaria de concorre a aquesta classe d' Esport.

En la matinata de d' avuy hi ha hagut entre la Rambla de Canaletas y de Catalunya, una gran alarma ab motiu de sentirse seguidas detonacions d' arma de foch.

Lo públich que omplia los aceras del Café Continental y carveseria Munich, de moment s' alarmá de que no s' tractés de la explosió d' una altra bomba, mes com los disparos foren seguint se restablí de sa forta emoció, sens que moltas senyoras sufrissin forts desmanys.

Segons versions se tracta d' un atentat contra lo tinent de la Guardia Civil Sr. Portas, quefe de la policia judicial, lo qui resultá ab duas feridas.

També foren ferits lo sub-quefe de la policia judicial Sr. Teixidor y un mosso de la carveseria Munich. L' agressor fou amanillat y conduhit al Govern Civil custodiat per sis guardias civils de cavall y lo quefe de vigilancia Sr. Plantada.

De vosté aff. m. S. S. y amic

Lo Corresponsal.

SECCIO OFICIAL

Institut de 2.ª ensenyansa de Reus

Desde 'l dia 15 del corrent a las 10 del matí donaràn principi en aquest Institut los exámens d' ingrés pera la 2.ª Ensenyansa continuant fins lo dia 30, los dilluns y divendres de cada setmana.

Los aspirants, al acte de solicitar examen presentarán la partida de naixement ó la cédula personal si fossin majors de 14 anys, satisfent com drets, 5 pessetas en metálich, una pólissa d' una pesseta, un timbre del impost de guerra de deu céntims y altre móvil del mateix valor.

Lo que d' ordre del M. I. Sr. Director se fa públich pera coneixement dels interessats. Reus primer de Setembre de 1897.—Lo Secretari, Lluís de Olavarrieta.

Registre civil

del dia 3 de Setembre de 1897.

Nataments

Jean Lavila Ciurana, de Anton y Marina.—Eugenia Cardona Dalmau, de Eugeni y Josefina.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Cap.

SECCIO RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Sant Llorens. Sant de demá.—Sant Eugeni.

SECCIO COMERCIAL

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA ANNA, 26. REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona a las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	65'10	Filipinas	
Exterior	81'85	Aduanas	96'25
Amortizable	79'25	Cubas 1886	96'75
Fransas	17	Cubas 1890	80'
Norts	22'15	Obs. 6.010 Fransa	
Exterior Paris	62'75	Obs. 3.010	
Paris	31'	Londres	33'

Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y Paris.

Descompte de cupons, compra y venda a comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y billetes de tots los paissos.

BOLSA DE REUS

Cotisacions realizadas en lo dia d' ahir a Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior	65'10	Fransas	17
Exterior	81'85	Cubas vellas	96'25
Colonial	79'25	Cubas noyas	80'
Norts	22'15	Aduanas	96'25
Obligacions	31'	Obs. 3.010 Fransas	
		Filipinas	33'
		PARIS	
		Exterior	62'75
		Paris	31'
		Londres	33'

ANUNCIOS PARTICULARES

TRASLADO

La pasteleria y Confiteria

LA CONFIANZA

DE C. XIPPELL

S' ha trasladat desde la casa que ocupava en la plassa de Prim cantonada al Arrabal de Santa Anna, a la mateixa plassa de Prim número 7, a causa de las continuas exigencias del amo de la casa en que estava instalada.

En lo nou local, se proposa continuar servint a sos parroquians y al públich en general ab l' esmero que te acreditada la casa «LA CONFIANZA».

REUS.—Plassa de Prim, 7.—REUS.

Colegi de la Inmaculada Concepció

D.ª Magdalena Martorell

Carrer de la Font, núm. 2, principal

Lo 15 del present mes comensan las classes corresponents a la Instrucció primaria elemental y superior, aixís com las de música, dibuix y francés. S' admeten milij pensionistas y recomanadas.

Imp. de G. Ferrando.—Plassa de la Constitució,

GUIA DEL PASSATJER

SURVEY DE TRENS

SORTIDAS

De Reus á Barcelona

5'04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y tercera.
8'56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y dissabtes, (per Villanova).
12'11 t. mercancias, segunda y tercera.
1'57 t. correo (per Villanova).

De Barcelona á Reus

525 m. (per Vilafranca).
9'46 m. (per Villanova).
15'8 t. per id.
7'39 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes).

De Reus á Mora

9'33 m.—1'04 t.—3'40 t.—7'19 y 9'57 nit.

De Mora á Reus

4'21 m.—8'00 m.—12'05 t.—6'04 t.—7'36 n.

De Reus á Tarragona

8'30 m.—9'47 m.—2 t.—7'04 t.

De Tarragona á Reus

7'30 m.—12'25 t.—4'30 t.—8'20 n.

De Reus á Lleyda

8'40 m.—5'23 t.

De Lleyda á Reus

5'50 m.—3'50 t.

De Reus á Vimbodí

1'28 t. cotxes de 2.ª y 3.^a

De Vimbodí á Reus

9'53 m. cotxes de 2.ª y 3.ª.

De Tarragona á Valencia

9'30 m. y 11'30 n.

De Valencia á Tarragona

11' m. y 6'30 t.

ADMINISTRACIÓN DE CORREOS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona, 8'30 m.

De Barcelona (per Tarragona) 8'30 m.
De id. directe 10'30 t.
De id. id. 1'30 t.
De id. ab la correspondencia extranjera (per Picamoixons y descendent de Lleyda) 7'30 t.
De Madrid y Zaragoza 2'30 n.
De Lleyda y Huesca 7'30 n.

NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona lo 7 y 21 de Noviembre y 15 y 19 de Desembre del corrent any. Los de Cuba surten d'aquesta Administració lo 7, 17 y 27 de cada mes; correo ordinari.

Altra.—Deu tenirse present que tots los vapors que conduheixen tropas de refors á Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Pera Barcelona á las 5'00 m.
Pera id. á las 2'00 t.
Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m.
Pera id. id. id. (per idem) á las 2'00 t.
Pera Tarragona, directe á las 7'00 n.
Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarrassa y sasllneas á las 8'00 m.

Pera Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 4'00 t.

Los pobles servits per peatons á las 9'00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucía y Extremadura, que 's deposita en los buissons després de la sortida del correo de Madrid, se li donaa sortida á las 7 de la nit per Tarragona.

Als propietaris reusenses

Y AL PÚBLIC EN GENERAL

Quan una ciutat com Reus travessa una crisi produhida per la falta de treball entenent los firmants que tots en general y cada qual en particular tenen la obligació de posar de sa part tots los medis de que pugui disposar pera conjurarla. Los firmants donchs, empresaris tots, y be ab reduhida esfera d' acció y práctics en la edificació d' edificis, pera conjurar en lo que es fé, á son alcans la crisi perqu' atrayessen tots los oficis que intervenen en art de edificar y reparar edificis, no han titubejat ni un moment en presentar als senyors vehins de Reus las següets garantías á fi de que en sa vista se decideixen aquets á edificar ó reparar los edificis que tingan á be.

En las obras á jornal lo qui dels quatre dels firmants que estigué encarregat de la direcció de las mateixas, després de dirigir los travalls complirà son jornal d' oficial mestre de casas, no cobrant per las dos cosas més que 'l jornal de 17 rals.

Acceptarà sens cap reparo los oficis que li indiqui lo propietari y en cas de que ell los tinga d' aportar, presentarà bons oficis mestre de casas, no cobrant més que 'l jornal del oficial ó sian 16 rals renunciant á favor del amo de la obra lo ral que per cada oficial venian fins ara percibint los empresaris en concepte de dret de fermentas.

Compararàn los materials ahont lo propietari los hi indiqui que pera la construcció se necessitin y en una paraula estaràn á las ordres del propietari, que es lo qui paga en totes las obras á jornal.

En las obras que s' efectuhin á preu fet los firmants garantisn desde ara la solidés de la construcció y la bondat dels materials que emplearán en la mateixa y presentaràn al públic Reusense la següet tarifa de preus de las unitats d' obra pera que aquest vegi la verdadera rebaixa en los citats preus de construcció y 's decideixin á edificar en son profit y conjuració de la crisi per la que travessa la ciutat de Reus.

En las obras á preu fet los suscrits s' encarregarán, si així ho desitja lo propietari, de tot lo concernent á la edificació, cèrreileria, fusteria y demés articles fins deixar la obra á punt de ser habitada, ó com vulgarment se diu, á entrega de claus.

Los preus á preu fet son com segueix

METRES CUADRATS

	Ptas.	Cts.
Mur de pedra de 45 centímetros d' espessor en barreja á.	6	15
id. de id. de id. id. en argamassa á	4	60
id. de id. de rajolas de 30 centímetros en barreja á.	6	08
id. de id. de id. de id. id. en argamassa á.	5	25
id. de id. de id. de 15 id. en barreja á.	3	02
id. de id. de id. de id. id. en argamassa á.	2	62
Envá de cantell doblat.	1	38
id. de id. de tova de 14 á.	1	05
id. de id. de id. Comuna á.	0	70
Solera de tres gruixos en barreja á.	3	50
Teulada d' Empressari.	2	83
Trespol reboltons doblats aplanaet y enrajolat ordinari á.	2	67
Esgrahons de 4 palmos 00, 80 centímetros sens escalonera.	1	84
Tetxo de Canyas lles (sense fusta) materials y má d' obra.	1	14
Lluits de Solera en argamassa.	0	50
id. de id. en barreja en obra.	0	50
id. de id. en argamassa en obra.	0	31
id. de id. en murs de pedra.	0	50
id. de guix en reboltons.	0	35
id. de id. en Envá de cantell.	0	20
Colocació y materials del Mosaic de Valencia.	1	75
id. de id. encrostat al foch.	1	25
id. de id. Baldosas del Hospitalet.	0	85
id. de id. Artificial.	0	75

NOTA.—Aquets preus se comprenen sols en edificacions de nova planta y dintre la localitat.

ALTRA.—En las reparacions hi haurá molt poca alteració en los preus segons los metes de cabda y posició.

ALTRA.—Cornisas, cornisas, cunyas, colocació de pedra picada, motlluras á preus molt reduhits.

Los firmants: *Joseph Magrina*, primer del Reser, núm. 13 — *Joan Rodriguez*arrer Sant Francesch, núm. 48. — *Francisco Serrz*, Arrabal baix de Jesús, número 9. — *Jaume Novell*, carrer Sant Celestino, número 32.

Biblioteca Regionalista

Llibreria Regional, carrer de Jesús, 31

SECCIÓ CATALANA

«Lo Catalanisme», per Valentí Almirall,	10 rals.
«Quadros», per Emili Vilanova,	2 "
«La Dida», per Joseph Feliu y Codina,	2 "
«Cartas Andorranas», per Joseph Aladern,	2 "
«Costums típicas», per id.	2 "
«Alcover», monografia, per id.	4 "
«Poesias», per Manel Marinello,	2 "
«Oda á Barcelona», per Jascinto Verdaguera,	4 "
«Lo Pi de las tres branques», per id.	2 "
«L' Aglonya», per Ramon Masferrer,	4 "
«Croquis Pirenenchs», per J. Massó Torrents,	12 "
«La Fada», per id.	4 "
«Catalunya trilingüe», per J. Casas Carbó,	2 "
«Anant pel mon», per Santiago Russinyol,	16 "
«Les Cròniques catalanes», per Gabriel Turell,	12 "
«Obres catalanes», per Joseph Izart,	20 "
«Poesias», de Joan Maragall,	8 "
«Alades», per Emili Guanyabens,	8 "
«Fructidor», drama, per Ignaci Iglesias	8 "
«Montalba», per Bosch de la Trinxeria,	12 "
«Quan jo era noy», per A. de Riquer,	20 "
«Música vella», per E. Doria y Bonaplata,	12 "
«Figura y paisatge», per Narcís Oller,	12 "
«Tascant per les Serres», per J. Pons y Masaveu,	12 "
«Espectres», per Enrich Ibsen,	8 "
Obres dramáticas de la biblioteca del «Teatro Regional», á meytat de preu.	

Societat general de transports marítims á vapor de Marsella

Serveys del mes de Setembre de 1897

LINEA DIRECTA PERA 'L RIO DE LA PLATA

Sortirà de Barcelona lo dia de Setembre directament pera Montevideo y Buenos Aires lo magnífich y ràpid vapor francés

LINEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortiran de Barcelona pera Rio Janeiro, Santos, Montevideo y Buenos Aires los grandiosos y acreditats vapors francesos

lo dia 1 de Setembre lo vapor «Bearn»
lo dia

Consignataris á Barcelona, RIPOL y C., Plasa de Palacio.—Barcelona.

Las verdaderas AGUAS MINERALES de

VICHY

del Estado Francés, son los manantiales:

VICHY-HÔPITAL Enfermedades del Estómago

VICHY-GRANDE GRILLE Enfermedades del Hígado

VICHY-CÉLESTINS Enfermedades de las Vías urinarias, Diabetes, Gota, &c.

Véndense en las principales Farmacias, Droguerías y Depósitos de Aguas Minerales.

Para evitar toda clase de substitutiones los consumidores deben siempre pedir y exigir: Vichy-Hôpital, Vichy-Célestins, Vichy-Grande Grille